

کارل ارف - موسیقی برای خردسالان

نوشته دکتر هرمان رگنر

عضو انستیتوی ارف

پنج جلد کتاب به نام «موسیقی برای خردسالان» توسط کارل ارف آهنگساز نام آور آلمان و همکار چندین ساله او گونیلد کیتمان در سالهای ۱۹۵۰ و ۱۹۵۴ نوشته و منتشر شده است. از آن هنگام باز روش ارف برای کشورهای متحد آمریکا و انگلستان و ژاپن تبدیل و تطبیق شده و نیز کتابهای مکمل حاوی سرودهای کودکان و آوازه‌ها و رقصهای فلکلریک کانادا و کشورهای متحد آمریکا و انگلستان و هلند و پرتغال و فرانسه و دانمارک و یونان و برزیل انتشار یافته است. شمار فراوانی کتابها مشتمل بر دستور کار معلم در دست تهیه است. مؤسسه ارف که در آن هنرجویانی از بیش از بیست کشور تحصیل می‌کنند، آموزشگاهی است که معلم برای موسیقی و رقص تربیت می‌کند. ضمن کوشش برای تهیه معلمان آزموده که بسیار مورد نیاز است همه مراکز آموزش روش ارف در سراسر جهان را نیز راهنمایی می‌کند و گزارش گردآوری می‌کند و کتابها و مقاله‌های علمی و نوارهای ضبط صوت و صفحه و فیلم تهیه می‌نماید.

پنج جلد کتابی که در بالا از آن یاد کردیم مجموعه موسیقی اساسی است. سرودهای اصیل کودکان و عناصر آواز و موسیقی آلتی گام نخستین در این کار است. موادی که در آنها از سه نت اول آهنگ ساخته شده و سپس میزان پننتا تونیک و موسیقی کلیسایی گامهای اول هستند.

تمرین منظم در داخل یا خارج از مدرسه باید دارای هدفهای زیر باشد :

۱ - بهترین وسیله آشنا ساختن کودک با موسیقی و رقص صدای خود

اوست .

۲ - با همکاری در کلاس در خواندن سرود و نواختن آلت کودک به همکاری و هماهنگی گروه ارکستری و مجموعه بودن کار موسیقی آشنا می شود .

۳ - نواختن آلات ساده مقدمه‌ای است برای ترغیب به گوش دادن به موسیقی و کوشش در فرا گرفتن مباحث پیچیده تر آن .

۴ - تمرین در حدود موسیقی ابتدایی موجب می شود که کودک آمادگی و تجربه پیدا کند و درک و فهم موسیقی حاصل کند و به عمق دستگاہ آگاه شود که پایه ایست ضروری برای دریافتن گذشته و حال .

پنج جلد کتابهای نامبرده گذشته از آنکه مجموعه بررسی در آموزش آواز و آلات موسیقی است ازین روش آموزش موسیقی به خردسالان موجب پدید آمدن انقلابی در آموزش موسیقی شده است .

کودک به هنگام زبان گشودن با ریتم و آهنگ و واحد وزنی آشنا می شود . کودک با گفتن واژه ها و عبارتها و مصراعها و ضرب المثلها و قصه ها با موسیقی در زبان خودش آشنا می شود . همراه شدن آلات موسیقی با این آهنگهای آوازی و با منظم ساختن کودکان به ترتیب تن صدا و حلقوم درک موسیقی و آواز را تشکیل می دهند . کودکی که با این ترتیب آغاز کرده باشد همواره به خاطر خواهد آورد که چگونه سخن گفتن ساده اندک اندک به آواز خواندن رسید .

کودک فرم و دگرگونیها را در موسیقی با حرکت دهان و حلقوم در می یابد و به درک موسیقی و رقص و ترکیب این هنرها می رسد .

برای آنکه کودکان نسبتاً بزرگتر درک بهتری از موسیقی حاصل کنند ، دسته‌ای از آلات موسیقی که نواختن آنها ساده باشد و نیازمند تمرینهای فراوان نداشته باشد لازم است . نباید در برگزیدن این آلات پابند سوابق فرهنگی و تاریخی بود همین قدر که صدائی دلچسب از آن بیرون آید کافی است . کارل ارف آلاتی از این گونه برگزیده است از قبیل زنگها و مثلثها و سنجها و طبلها و قطعات چوب و تیمپانی و گلوکن شپیل و سیلوفون و مانند آنها . این آلات می توانند به سادگی و آسانی صداهای مورد نظر را در آورند و ضمناً کودک می تواند قدرت نوازندگی خود را با تمرین با آنها بالا ببرد و به آن چندان عشق و دلبستگی پیدا کند که بسیاری از رازهای موسیقی را ازین دگرگونیها دریابد .

آلات آهنگین را مانند نی‌های هشت سوراخ که قرن‌ها است سابقه دارد ولی در قرن اخیر در اروپای مرکزی بسیار رایج شده است و کودکان می‌نوازند به این مجموعه آلات ضربی می‌توان افزود. تنظیم گروه موسیقی با نتهای گوناگون خودکاری است جالب .

نواختن آهنگهای ریتمیک مخصوص رقص موجب شادی فراوان کودکان می‌شود . این آلات می‌توانند با آواز نوازنده همراه شوند و با این شیوه بسیاری از کودکان به آموختن موسیقی تشویق شده‌اند و پیانو و ویلن و ویلن سل و شیپور فرا گرفته‌اند . کودکان با نواختن در گروه اصول فراوانی می‌آموزند که برای پیشرفت ایشان بسیار سودمند است و آنها را با نواختن در ارکستر آشنا می‌سازد. ضمناً نواختن گلوکن شپیل و سیلوفون درک کودک را از موسیقی ژرف‌تر می‌کند. خطهایی به شکل نردبان چنانکه با صداها بستگی داده شود می‌تواند مقدمه‌ای باشد برای خواندن نت .

آشنائی با روش ارف و آلات آن و کتاب «موسیقی برای کودکان» باید کامل و مطابق روش صحیح باشد . ضمناً باید از سرایه بر مبنای تونیک کمک خواست . همواره باید کودکان را با تشویق و باخوشی و شادی به سوی موسیقی جلب کرد که پس از یافتن دلچسپی بسیاری از نکات را خود ایشان کشف می‌کنند و در می‌یابند. کودک را باید کام به کام پشتیبانی و تشویق کرد که چون بکشفی برسد گرایش او بیشتر می‌شود و همچنان کوشش او به موسیقی افزون می‌گردد و به کشف دیگر می‌رسد و همچنان پیش می‌رود .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی